

companys, que no tirava pedrades als gossos, ni amb una canya es dedicava a caçar papallones i *parots* per l'horta», Tereseta Calatayud («El Camí», 7-vii-1934). El naturalista Antim Boscà confirma que es tracta d'espècies grosses de libèl·lula (1920, *GGRV*, p. 463) i n'hi ha alguna dada folklòrica i referent a Gandia (*AlcM*).

Sembla que el mot també es troba a Mallorca, on no n'hi ha altra notícia que *parote* 'llagost gros' en *AlcM*. Però que això es pronuncï amb *-e* (*parôte*), amb l'estranya justificació «amb imitació de la fonètica i morfologia [!] castellana», és una cosa tan xocant i una explicació tan estrafalària, que és inevitable declarar-se incrèduls: no havent-hi cap cita, ni documentació, en el nom d'un insecte rural i que en castellà no existeix, no deixa escrípol admetre que deu ser una dada de segona mà, malentès d'algun entomòleg foraster, que trobant el plural *parotes*, i ignorant de la nostra ortografia, i inexpert en la nostra fonètica, ho pronuncià a la seva manera.

Ens podem confiar, en canvi, de la informació valenciana. Puix que és un insecte que neda i pica, encara que també voli i sigui molt més gros, no és inversemblant que hi hagi alguna relació amb els *parissos* de Sueca 'espècie de sastres que neden pels quadros o viviers d'arròs', amb variants *misperits* a Silla, i *miš-pariš* o *mišperiš* a Cullera, sobre el qual he deixat a l'article *MOIX* una conjectura etimològica a base del nom hipocorístic *mixa* del gat. Evidentment no amb caràcter inapel·lable i deixant la qüestió oberta. També es pot pensar que *parissos*, i (*mis*)*perit*, formin joc amb *parot*, aquell amb terminació diminutiva, i aquest augmentativa. Afegeixo aquí una variant *trisparis* usada pel castellonenc Pascual Tirado ('parís' i no pas 'libèl·lula', com creu *AlcM*, on es veurà la cita), que no decideix la qüestió etimològica: la *t-* es podria usar com a argument a favor d'una mera «creació elemental» però també podria ser deguda a contaminació (+ dissim.), p. ex. del sinònim *sastre*.

Per altra banda potser fóra possible relligar, una cosa i altra, amb les variants de *vespa* que tenen una *-r-* afegida: mallorquí i menorquí *vespra*, Fraga *brespe*, port. dial. *bespra*, ast. *aviéspara*, i el tipus (*v*)*éspara*, tàvec, que és comú amb certes variants a tots els dialectes bascos (*DECH* I, 424b24-37). Admetent de més a més que un tal mot *bespra* vagi existir en mossàrab, *-pra* > *-para* s'explicaria automàticament, i es comprendria que els moriscos en fessin **pasparot* i d'altra banda **bisparissos/-its* (> *misp-*); àdhuc es podria pensar que *-rât* fos el plural àrab femení en *-ât*: que *râ* àrab passi fonèticament a *ro* romànic, res de més normal.

Que aquí tinguem la bona pista etimològica ens guardarem d'assegurar-ho. Sens dubte són bastants els casos de noms d'aquests éssers petits de les terres humides i ardents de l'Horta valenciana, de l'Albufera, i en general del Migjorn de les terres nostres, que s'han propagat cap al Nord: recordem el cas «illustre» de *XINXA*, on la forma mossàrab s'ha generalitzat a tota la llengua; *cutimanya*, *foija rŭlice*, *sivert*, *sisó*, *FARDATXO/fardaix* (d'on més de la meitat del cos

de *llagardaix*, *llang-*), i d'altres. Això ens ha d'animar a prendre molt seriosament aquesta idea. No la miréssim pas com a segura. En tot cas, però, descartem que *parot* sigui un «derivat augmentatiu de *pare*» (*AlcM*), per absoluta incongruència semàntica, i a base d'un derivat que ni tan sols consta com una realitat efectiva en el seu sentit propi.¹

Ens duu a una altra idea la dada de CastdPna. que allà *parot* designa una mena de pardal («teuladí mascle»), recolzant en un passatge de Pascual Tirado «lo xiquet traent de debaix lo cedàs un primer teuladí, un *parot* xilloter, ab un pap com un albercoc» (*BSCC* 1926, 328); diuen que també té aquest significat a Sueca, i això coincideix amb la informació d'*AlcM*, referent al suspecte mall. *parote* o més aviat *parota*, que aquest també designaria un pardal al Pont d'Inca («gorrió mascle»); quanta coincidència!; alguna cosa d'això deu haver-hi tanmateix. Què fóra el significat primitiu: el moixó o l'insecte? Que el nom d'un moixó hagi passat a designar una libèl·lula o un insecte que neda no és pas inconcebible; però que hi hagi hagut un procés augmentatiu no sols és concebible sinó que ho constatem en un bon nombre de casos ben coneguts: *moixó* ve de *MUSCIO*, -ONIS, derivat de *MUSCA*, i ens recordarem de *mosqueta*, *muixquereta*, *pájaro mosca*, *abellerol*, val. *parpalló* 'Hirundo riparia', i alguns que ara no em revenen.

Aquest trasllat és, doncs, el que sembla probable. Suposant el trasllat contrari, hauríem de pensar en un mot afí al gc. i llgd. *parrat* 'passerell' i 'pardal' (en bearnès *parro* f. 'mallerenga', Rohlf, *Le Gc.*, 171, § 339), l'etimologia del qual és controvertida: per una banda es pot pensar en un **PASSER-ATTUS* diminutiu de *PASSER* 'passerell' (-*ATTUS*, sufix diminutiu real, si bé poc freqüent, propi de noms d'animals), amb evolució fonètica insòlita si bé possible, del grup *ss'r*; per altra banda en un mot llatí *PARRA* o *PARRUS* (i en gloses *PARUS*) nom insegur d'un ocell que alguns identifiquen amb la mallerenga, però com que és de mal auguri potser es tracta més aviat del trenalçs: aquí la fonètica es facilita, però flaqueja molt l'aspecte semàntic; vegeu més d'això en el *REW*, 6251. Sigui com vulgui, al costat de l'oc. mod. *parrat* 'passerell, pardal' podríem suposar que hagués existit un germà mossàrab: el pas de *râ* a *ro* i fins la simplificació de *-rr-* en *-r-* es podrien justificar pel pas a través de l'àrab.

Aquí tenim, doncs, una altra pista etimològica seriosa, però tant o més hipotètica i condicional que l'altra. Tenint en compte que el *parot* libèl·lula està més ben establert i que aquesta ens obligaria a allunyar-nos dels *parissos* i de l'ambient albuferenc, provisionalment em decantaria més aviat per l'altra.

En fi hi ha un cast. dial. *paro*, nom d'insecte, la relació del qual amb el mot present és dubtosa i difícil de precisar. Els bascos tradueixen el bc. *tximut*, *tximiritxa* amb «chínche», «mariposa» i «paro» (*RIEB* xxvii, 84).

¹ Sens dubte suggerit només pel fet que allà on Llombart posà un mot real, l'insecte *parot*, Escrig havia posat **parot*: padrazo», cosa que no val res.